

ПАЧАЛОСЯ ВЫЛУЧЭННЕ КАНДЫДАТАУ
ВІЗІТОўКА 2 стар.
"ВІДЭАЦЭНТР" РАСКРЫВАЕ ТАЙМНІЦЫ
БЕЛАРУСЬ—РАСІЯ 2 стар.
ПАЛГЫТКІ АЦЭНЬВАЮЦЬ СТАН І ПЕРСПЕКТЫВЫ ІНТЭГРАЦЫ
 3 стар.

ГАСЦЕўНЯ
 Сяргей КАРТЭС: "КАРАНІ — АПОРА ЧАЛАВЕКА" 4 стар.
КНІГАРНЯ
ТРЫ ПРЭЗЕНТАЦЫЎ — ДЛЯ ТРОХ ГРАЦЫЙ: Н.МАЦЯШ, А.КАВАЛЮК І А.ХАТЭНКА 5 стар.
БЕЛАРУСЫ Ў СВЕЦЕ
 ЗОРКА З-ЗА АКІЯНА Грэна КАЛЯДА 6-7 стар.

ВЕСТКІ З СУПОЛАК: МАЛДОВА, АНГЛІЯ, ЛАТВІЯ 6 стар
ПАДРАБЯЗНАСЦІ
ГАЛОўНЫ ДЗЕД МАРОЗ 8 стар.
ПОДЬЮМ
ПАРАД МОД НАШПЯРЭДАДНІ НОВАГА ГОДА 8 стар.

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА **РАСПАўСЮДЖВАЕЦЦА ў 48 КРАІНАХ**

Голас Радзімы

Штотыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі **Выдаецца з 6 красавіка 1955 года**
 25 снежня 2002 года, № 52 (2810) **Цана 150 рублёў** E-mail: golos_radzimy@tut.by

З НОВЫМ ГОДАМ!

"Камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь шчыра віншуе суайчыннікаў у замежжы з надыходзячымі Калядамі і Новым, 2003 годам!
Зычым сустрэць гэтыя цудоўныя святы ў выдатным настроі, адзначыць іх разам з роднымі і каханымі людзьмі, сябрамі ды папличнікамі.
Няхай паспрыяе ў гэты час вашым лепшым пачуццям мілагучнае роднае слова, незабыўная песня, добры ўспамін пра беларускую старонку, а надыходзячы год прынясе ў ваш дом спакой і дабрабыт.
Моцнага здароўя вам, поспехаў у справах, міру і шчасця вашым сем'ям, дарагія суайчыннікі!
 Станіслаў БУКО,
 старшыня Камітэта па справах рэлігій і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Хроніка жыцця

КАЛЯДНЫ КІРМАШ

На Кастрычніцкай плошчы сталіцы прайшоў калядны кірмаш.

На ім быў арганізаваны продаж ёлак, ёлачных упрыгажэнняў. Вяселы тон на кірмашы задавалі Дзед Мароз са Снягуркай. А лепшыя прадпрыемствы грамадскага харчавання здзіўлялі гасцей рознымі пачастункамі. Дарэчы, тут можна было зрабіць заказ да святочнага стала.

КАНТРАБАНДА — "ШАХМАТНЫ ПАКОЙ"

Супрацоўнікамі таможні "Заходні Буг" затрыманы шахматны пакой з усімі атрыбутамі.

Вельмі дарагая і каштоўная рэч не з'яўляецца рарытэтам XV-XVI стагоддзяў, пра што паспяхаліся паведаміць некаторыя сродкі масавай інфармацыі. Па словах начальніка аддзела таможні па барацьбе з кантрабандай Мікалая Бойка, яна па-майстэрску зроблена ў наш час італьянскімі майстрамі і мае не гістарычную, а мастац-

кую і культурную каштоўнасць. Кантрабанда была затрыманая на беларуска-ўкраінскім пункце пропуску "Макраны". У грузавіку, дзе знаходзіўся зборны груз, які праз Украіну рухаўся транзітам з Італіі ў Маскву, у шасці скрынях з мэбляй і быў знойдзены незадэклараваны тавар: тры шахматныя камплекты з 64 фігурамі кожны. Шахматныя фігуры і ножкі сталоў зроблены пад даўніну з бронзы з напыленнем золата і серабра. А сталёныя з белага мармуру аздоблена пакістанскім оніксам. Усё гэта каштуе немалых грошай. Як лічаць таможнікі, выкананы ў эксклюзіўным варыянце пад заказ шахматны пакой прызначаўся ўпывоваму і багатаму расіяніну ў якасці каляднага падарунка. Матэрыялы па факту затрымання гэтай кантрабанды супрацоўнікі таможні ўжо перадалі ў суд, які і вырашыць яго далейшы лёс. НА ЗДЫМКУ: унікальныя шахматы дэманструе супрацоўнік таможні "Заходні Буг" Валянціна ПЯТРОВА.

НОВАЯ ДЗІЦЯЧАЯ ПАЛІКЛІНІКА ў НАВАГРУДКУ

10 гадоў таму было пачата ў Навагрудку будаўніцтва дзіцячай паліклінікі, а потым з-за фінансавых цяжкасцей замарожана.

У апошнія два гады аб'ект актыўна дабудовваўся. І вось напярэдадні Новага года адбылося ўрачыстае адкрыццё паліклінікі. Навасёлы атрымалі шмат каштоўных падарункаў. Так старшыня Навагрудскага райвыканкама Анатоль Ліс уручыў чэк на 15 мільёнаў рублёў на набыццё мяккай мэблі. Старшыня Гродзенскага аблвыканкама Уладзімір Саўчанка падарыў тэлевізар "Віцязь".

Падрыхтавала Таццяна КУВАРЫНА.

СПЯВАЕМ ГІМН РАЗАМ

Як вядома, самую шматлікую тэлеаўдыторыю збірае навагодняя ноч, у прыватнасці, яе першыя хвіліны, калі па ўсіх тэлеканалах і ў радыёэфіры гучыць Дзяржаўны гімн.
Менавіта гэты момант "злавіў" канал АНТ і, падпарадкоўваючыся свайму прынцыпу "тое, што нас аб'ядноўвае", выступіў ініцыятарам правядзення новага запісу "Праспяваем гімн разам". З гэтай мэтай у цэнтры нашай сталіцы, на плошчы 8 Сакавіка, адбыўся запіс тэлевізійнай версіі выканання Гімна Рэспублікі Беларусь. Тут былі ўстаноўлены тэлевізійны экран з тэкстам гімна, гіганцкія акустычныя сістэмы, сучас-

ная тэлевізійная тэхніка і светлавае абсталяванне, прывезенае з Расіі. Уздымках прынялі ўдзел каля 3 тысяч чалавек — у асноўным самадзейныя і прафесійныя калектывы.
Таксама па ініцыятыве ЗАТ "Другі нацыянальны тэлеканал" з мэтай надання Дзяржаўнаму гімну больш змацянальнага гучання запісана новая фанаграма ў выкананні сімфанічнага аркестра Нацыянальнай оперы Рэспублікі Беларусь, дзіцячага хору пад кіраўніцтвам Вячаслава Глушакова і камернага хору пад кіраўніцтвам Наталлі Міхайлавай.
 (Працяг на 3-й стар.)

настроі

ГАДАВЫЯ КОЛЬЦЫ

На спатканне з Новым, 2003-м годам

Дні збіраюцца — у раць. Год, прашу цябе дужэць: ночкам хочацца гуляць, а світанкам не імжэць.
 Трыста шэсцьдзесят пяць дні — серабро і медзь... Любіш — будзеш умець кольцы гадоў кавачь.
 Як жа дні аберагаць? Суткі не магу дзяліць: ранкам соладка кахаць, міла вечарам любіць.
 Буду славіць-велічаць год, напоўнены людзьмі; сонейка вачмі ўключаць, поўню выключаць грудзьмі.
 Трыста шэсцьдзесят пяць дні — серабро і медзь... Любіш — будзеш умець кольцы гадоў кавачь.

зваротная сувязь

УКРАІНА. ІЗЯСЛАў
 Віншую супрацоўнікаў газеты "Голас Радзімы", усіх прыхільнікаў і чытачоў газеты ў 48 краінах свету з Калядамі і Новым, 2003 годам!
 Зычу ўсім моцнага здароўя, поспехаў ва ўсіх справах, асабістага і сямейнага шчасця! А Бацькаўшчыне Беларусі — эканамічнага росквіту, новых дасягненняў у станаўленні Беларусі як суверэннай і незалежнай краіны!
 З павагаю
 Пятрусь КАПЧЫК,
 кіраўнік гурта беларускай культуры "Зорка Венера".

СЯБРАМ У ЗША
 Прэзідэнту Камітэта беларуска-амерыканскага цэнтра горада Саўт-Рывер Жоржу Навумчыку, усім наведвальнікам, добрым сябрам цэнтра, фундацыі імя Пётры Крычэўскага, яго прэзідэнту Янку Запрудніку, царкве св.Ефрасіні Полацкай і св.Жыровіцкай Божай Маці, асабіста Стасі Сумскіх (Саўт-Рывер) і Сцяпану Міровічу (Нью-Йорк) ад шматдзетных сем'яў тэатра фальклору "Бераг белых буслоў" шчырае, сардэчнае дзякуй за вашы падарункі!
 Віншуем з Новым годам, з Калядамі!
 Моць! Здароўя і радасці!
 Мікола КОТАЎ,
 ваш сябар і гуманітарый на Бацькаўшчыне.

Фота БелТА.

ВЫБАРЫ Ў МЯСЦОВЫХ САВЕТАХ

ВЫЛУЧЭННЕ
КАНДЫДАТАЎ

3 22 снежня пачаўся новы этап у правядзенні выбараў у мясцовыя Саветы – вылучэнне кандыдатаў у дэпутаты.

Упершыню на мясцовых выбарах кандыдатам прыйдзеца прадстаўляць дэкларацыю, са зместам якіх можна будзе пазнаёміцца на агульных стэндах у час галасавання.

віншум!

У снежні спаўняецца 80 гадоў з дня заснавання Дзвінскай беларускай гімназіі (Даўгаўпілс, Латвія). Дзвінская беларуская гімназія, пазней асноўная беларуская школа, стала цэнтрам па вывучэнні культуры, гісторыі Беларусі і выхавала шмат яркіх асоб.

Жадаем усім удзельнікам урачыстасці з нагоды 80 годдзя гэтага цэнтра беларускай духоўнасці плёну і непарыўнай сувязі з Беларуссю.

Рэдакцыя газеты
«Голас Радзімы».

сітуацыя

ЗАБАРОНЕНА
ПАСТАЎКА ГАЗУ

Канвенцыйная забарона на адгрузку вадкага газу будзе працягнута польскай чыгункай расійскім, казахстанскім і прыбалтыйскім пастаўшчыкам вадкага газу. Такая дамоўленасць была дасягнута паміж беларускім і польскім бакамі.

Асноўнай прычынай такой сітуацыі паслужыла павелічэнне паставак вадкага газу ў Польшчу ў лістападзе – снежні бягучага года. А раз груз ідзе за мяжу, то яго перагрузкай у цыстэрны атрымальнікаў павінна займацца польская чыгунка.

На сённяшні дзень у Брэсце і Малашэвічах (Польшча) знаходзіцца 1 200 цыстэрэн вадкага паліва. Магутнасць жа польскай чыгуначнай станцыі ў Малашэвічах дае магчымасць перапампоўваць усяго 70 цыстэрнаў за суткі. У сувязі з гэтым па дасягнутай дамоўленасці, пакуль усе цыстэрны не будуць перагружаны, будзе дзейнічаць забарона на пастаўку вадкага газу ў Польшчу.

На станцыі Брэст-Усходні сабралася небяспечная колькасць цыстэрэн з вадкім газам.

Фота Рамана КАБЯКА, БелТА.

ДЗЯРЖАЎНЫ ГІМН
РЭСПУБЛІКІ
БЕЛАРУСЬ

Словы Міхася КЛІМКОВІЧА,
Уладзіміра КАРЫЗНЫ
Музыка Нясцера САКАЛОЎСКАГА

Мы, беларусы, — мірныя людзі,
Сэрцам адданыя роднай зямлі,
Шчыра сябруем, сілы гартуем
Мы ў працавітай, вольнай сям'і.

Слаўся, зямлі нашай светлае імя,
Слаўся, народаў братэрскі саюз!
Наша любімая маці-Радзіма,
Вечна жыві і квітней, Беларусь!

Разам з братамі мужа вякамі
Мы баранілі родны парог,
У бітвах за волю, бітвах за долю
Свой здабывалі сцяг перамог!

Слаўся, зямлі нашай светлае імя,
Слаўся, народаў братэрскі саюз!
Наша любімая маці-Радзіма,
Вечна жыві і квітней, Беларусь!

Дружба народаў — сіла народаў —
Наш заветны, сонечны шлях.
Горда ж узвіся ў ясныя высі,
Сцяг пераможны — радасці сцяг!

Слаўся, зямлі нашай светлае імя,
Слаўся, народаў братэрскі саюз!
Наша любімая маці-Радзіма,
Вечна жыві і квітней, Беларусь!

візітоўка

«ВІДЭАЦЭНТР» РАСКРЫВАЕ ТАЯМНІЦЫ

«Беларускі відэацэнтр» быў створаны Міністэрствам культуры Беларусі ў 1989 годзе як прадпрыемства па выпуску відэафільмаў, якія б адлюстроўвалі значныя падзеі ў культурнай прасторы Беларусі і спрыялі духоўнаму развіццю беларусаў. І вось вынік — глядацкая папулярнасць і прафесійнае прызнанне, дэманстрацыя стужак на тэлевізійных каналах нашай краіны і за мяжой, прызы, узнагароды розных фестываляў, аглядаў, конкурсаў. Сёлета была завершана вялікая работа над цыклам дакументальных фільмаў пад назвай «Агульны дом», якія ўжо паказаны па расійскім тэлеканале «Культура» і выклікалі шырокі грамадскі рэзананс у краінах СНД. Пра дзейнасць «Беларускага відэацэнтра» расказвае рэжысёр прадпрыемства Тацяна ГЕТМАН.

— Супрацоўніцтва з каналам «Культура» пачалося ў 1997 годзе, як толькі канал быў створаны. Нашы работы спадабаліся расійскім калегам. Яны ў нас узялі серыю фільмаў і паказалі ў эфіры. І не дзіўна, бо беларуская тэледакументалістыка яшчэ з савецкіх часоў мае выдатны прафесійна-традыцыйны паміж намі завязалася творчае супрацоўніцтва. Серыял «Агульны дом», які быў зняты на працягу 2001–2002 гадоў, — сумесная вытворчасць тэлерадыёаб'яднання «Саюз» (Масква) і Рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Беларускі відэацэнтр». У цыкл увайшлі 24 фільмы па трынаццаць хвілін. Яны расказваюць пра людзей, якія любяць сваю справу, гісторыю і культуру. У стварэнні стужак былі задзейнічаны вядучыя беларускія рэжысёры-дакументалісты: М.Князеў, С.Гайдук, А.Суханова, Р.Грыцкова і многія іншыя. Мастацкі кіраўнік праекта — рэжысёр Віктар Шэвчэвіч. Герой стужак — балетмайстар Валянцін

Елізар'еў, кампазітары Ігар Лучанок, Васіль Райчык... Акцёр Уладзімір Гасцюжын, які выступае ў ролі вядучага, расказвае, што нарадзіўся і вучыўся ў Расіі, а адбыўся як акцёр у Беларусь, што ён хоча, каб глядачы пазнаёміліся бліжэй з нашай краінай і палюбілі яе так, як ён любіць Беларусь.

На канале «Культура» на працягу 2002 года паказаны фільмы «Спадарожнікі Сатурна» (рэжысёр Сяргей Агееў), «...З забыцця і праху» (аўтар сцэнарыя В. Ганчарова, рэжысёр М.Князеў), «Серафім» (рэжысёр М.Князеў), «Мікалай Яроменка-старэйшы. Пасляслоўе» (рэжысёр В.Дудзін), «Абстрактнасць у фарбах» (рэжысёр Ігар Чацверыкоў).

Грамадскі рэзананс ад дэманстрацыі цыкла «Агульны дом» быў значны. Паўтор гэтых фільмаў адбудзецца ў наступным годзе.

Паралельна з тэлеканалам «Культура» пачалі сумесную працу і з расійскім каналам «НТБ», які зацікавілі беларускі фальклор, уво-

гуле, народная творчасць, выдаваў фільмы пра Беларусь. Усяго быў абраны для паказу 21 фільм.

— А ў Беларусі вы з кім супрацоўнічаеце?

— Такага тэлеканала, як расійская «Культура», у нас няма. Маецца падобны толькі на радыё. І тым не менш, айчынная тэлебачанне часта паказвае нашы фільмы. Толькі чамусьці зрэдку дэманструюцца музычныя стужкі. А ў нашым «арсенале» шмат. Зняты фільмы пра цікавыя фальклорныя калектывы, напрыклад, пра «Купалінку» (рэжысёр Людгардас Гедравічус), пра нашу эстрадную зорку — «Дарогі Ірыны Дарафеевай» (рэжысёр Ірына Тамашэўская). Зараз у рабоце стужка пра кампазітара Дзмітрыя Смольскага. Робяцца вялікія фільмы-партрэты. Віктар Шэвчэвіч, напрыклад, стварае стужку пра Валянціна Елізар'ева.

— З якімі яшчэ краінамі ў вас наладжаны кантакты?

— Мы спрабавалі наладжваць супрацоўніцтва з многімі краінамі. Але, на жаль, усё ўпіраецца ў грошы. Здраецца, пасольствы просяць зрабіць для іх фільмы. Мы выконваем разавыя заказы для дыяспары.

Шмат карцін прадстаўляем на розных тэлефэстах. На ялцінскім тэлефоруме «Ялта-2000» атрымалі адразу дзве прэміі — больш, чым іншыя дзяржавы. «Апошні спектакль» Аляксандра Карпава адзначаны ў намінацыі «тэлеартэст», а фільм «Снег падае і растае» пра рэжысёра Барыса Луцэнку атрымаў

футбол

ЛІДЭРЫ
СЕЗОНА

На пасяджэнні бюро Беларускай федэрацыі футбола (БФФ) вызначаны лідэры футбольнага сезона 2002 года.

Як паведаміў генеральны сакратар БФФ Віктар Іваноўскі, лепшым футбалістам Беларусі прызнаны паўабаронца нацыянальнай зборнай Аляксандр Глеб, які выступае за нямецкі клуб «Штутгарт».

Лепшым сярод ігракоў беларускага чэмпіянату стаў прадстаўнік барысаўскага БАТЭ Дзмітрый Ліхтаровіч (ён жа перамог сярод паўабаронцаў першынства краіны). У астатніх намінацыях па амплуа лепшымі названы: варатар Валеры Шанталосаў («Тарпеда-МАЗ», Мінск), абаронца гродзенскага «Нёмана» Дзмітрый Ранейка і нападаючы Валеры Стрыпейкіс з бабруйскай «Белшыны». Зацверджаны таксама спіс 22 лепшых футбалістаў нацыянальнага чэмпіянату.

Акрамя таго, зацверджана дзесятка самых прафесійных арбітраў мінулага футбольнага сезона. У яе ўвайшлі (у алфавітным парадку) Міхаіл Архіпаў (Жодзіна), Валеры Вялічка (Мінск), Канстанцін Дайлід (Брэст), Андрэй Жукаў (Мінск), Казімір Знайдзінскі, Юры Кунцэвіч (абодва — Гродна), Мікалай Мяцельскі (Мінск), Валеры Пятровіч (Мінск), Уладзімір Сухавараў (Орша) і Алег Чыкун (Стоўбцы).

Ігар ХАДАСЕВІЧ, БелТА.

дыплом канфедэрацыі Саюза журналістаў Расіі. У 2001 годзе мы паслалі ў Ялту цыкл Ігара Бышнёва «Лясныя хованкі» пра прыроду Беларусі. На гэтым фестывалі ён атрымаў трэцяе месца і дыплом у намінацыі «Навукова-папулярныя фільмы», а сёлета першы прыз і спецыяльны прыз журы на І Міжнародным экалагічным форуме «ЭКАРАЙ», які праходзіў у горадзе Райгрудзе ў Польшчы. Відэастужка гэтага рэжысёра «Чаму ў бабра абодва носы» за глыбіннае філасофскае асэнсаванне прыроды, за любоў да «братоў нашых меншых» была ўдасцелена спецыяльнага прыза на ІІ Міжнародным конкурсе відэафільмаў «Славянскае юнацтва: мары і надзеі», што адбыўся ў мінулым годзе ў Маскве. Там жа атрымаў узнагароду і мультыплікацыйны фільм «Сябрачка». Прызам «Бронзавы Віцязь» на Міжнародным кінафестывалі «Залаты Віцязь-2002» адзначаны сумесны праект ТРА «Саюз» і нашага «Беларускага відэацэнтра» — цыкл фільмаў пра вядомых людзей.

Зараз Ігар Бышнёў здымае фільмы «Апошнія арлы Еўропы» і «Беларусь — несканувшая прырода ў цэнтры Еўропы», сацыяльныя ролікі «Чырвоная кніга Рэспублікі Беларусь. Рэдкія віды флары і фауны». Частка зробленага, напрыклад, «Браты нашы меншыя», ужо паказана па Беларускім тэлебачанні.

Многія стужкі РУП «Беларускі відэацэнтр», знятыя з вялікай любоўю да Айчыны, з'яўляюцца візітнай карткай Беларусі. Чакаем новых прэм'ер.

Наталля БАРДЗЛОЎСКАЯ.

беларусь — расія

ПАЛІТЫКІ АЦЭНЬВАЮЦЬ СТАН І ПЕРСПЕКТЫВЫ ІНТЭГРАЦЫІ

У Нацыянальным сходзе адбыліся парламенцкія слуханні «Аб стане і перспектывах эканамічнага супрацоўніцтва Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі». Удзел у гэтым мерапрыемстве прымалі прадстаўнікі Адміністрацыі Прэзідэнта, урада, абласных выканаўчых камітэтаў, дыпламатычнага корпуса, а таксама дэлегацыя Дзяржаўнай Думы Расіі. І трэба сказаць, што ў такім вялікім і прадстаўнічым складзе парламенцкія слуханні праходзілі ў краіне ўпершыню.

Звяртаючыся з прывітальным словам да Іх удзельнікаў, старшыня Палаты прадстаўнікоў Вадзім Папоў падкрэсліў:

— Я думаю, што такая шчырая размова наспела даўно, асабліва ў сувязі з вядомай дыскусіяй аб варыянтах будаўніцтва Саюзнай дзяржавы і меркаванні, якое выказвалася ў шэрагу беларускіх і расійскіх сродкаў масавай інфармацыі, аб тым, што эканомікі Беларусі і Расіі нібыта несумяшчальныя, а інтэграцыя нашых краін зайшла ў тупік.

На думку спікера, абедзве дзяржавы маюць сёння надзейную стартваючую пляцоўку для далейшага паглыблення інтэграцыйных працэсаў і перш за ўсё ў эканоміцы. Бо менавіта эканамічны складальнік з'яўляецца фундаментам саюзнага будаўніцтва, галоўным звяном у далейшым збліжэнні дзвюх дзяржаў. Факты, якія прывёў Вадзім Папоў, сведчаць самі за сябе: Беларусь паранейшаму з'яўляецца адным з асноўных гандлёва-эканамічных партнёраў Расіі. За 10 месяцаў бягучага года тавараабарот склаў 8 мільярдаў долараў, або 104 працэнты да аналагічнага перыяду мінулага года. Вядома, праблем і цяжкасцей шмат, іх нельга не заўважаць. Стварэнне такога складанага, беспрэцэдэнтнага па сваёй форме міждзяржаўнага аб'яднання, якім з'яўляецца Саюз, справа вельмі няпростая. Тут патрабуюцца не толькі палітычная воля, але і вялікая абачлівасць, уважанасць кожнага рашэння.

Аналізуючы стан і перспектывы эканамічнага супрацоўніцтва дзвюх краін, намеснік прэм'ер-міністра — міністр эканомікі Андрэй Кабякоў асобую ўвагу надаў існуючым недахопам. Перш за ўсё гэта тычыцца пытання кампенсацыі бюджэтных страт Беларусі ў сувязі са спаганнем ўскосных падаткаў па прынцыпу краіны паходжання. І хоць адпаведныя дамоўленасці былі падпісаны, расійскі бок іх не выкон-

вае. Больш таго, нядаўна расійскі прэм'ер-міністр Міхаіл Касьянаў выказаў думку, што такая кампенсацыя будзе выплачвацца толькі пасля пераходу на адзіную грашовую адзінку. Між тым штогадовай страты Беларусі ад невыканання прынятага рашэння складаюць 130–150 мільёнаў долараў. Паводле слоў А.Кабякова, яшчэ адной вострай праблемай з'яўляюцца мытныя тарыфы з трэцімі краінамі. Расійскі бок часам прымае рашэнні аб змяненні тарыфаў без уліку інтарэсаў Беларусі.

У той жа час намеснік прэм'ер-міністра адзначыў, што ў апошнія гады паміж Беларуссю і Расіяй назіраецца збліжэнне макраэканамічных паказчыкаў, у тым ліку па ВВП на душу насельніцтва, па росту даходаў і іншых паказчыках.

Па словах міністра замежных спраў Міхаіла Хвастова, фарміраванне адзінай эканамічнай прасторы дзвюх дзяржаў ідзе комплексна: ствараюцца адзіныя транспартныя і энергетычныя сістэмы, уніфіцыруецца падатковае заканадаўства, выпрацаваны план сумесных дзеянняў нацыянальных банкаў, ідзе выраўноўванне макраэканамічных паказчыкаў. Наступным важным этапам павінна стаць прыняцце Канстытуцыйнага акта, над якім зараз працуе сумесная рабочая група.

Васіль Хрол — кіраўнік дэпутацкай групы «Садзейнічанне эканамічнаму развіццю», якая, дарэчы, выступіла ініцыятарам парламенцкіх слуханняў, наадварот, лічыць, што зараз у стварэнні адзінай эканамічнай прасторы назіраецца пэўны застой. «Больш таго, — гаворыць Васіль Хрол, — адрозненні ў эканамічных сістэмах нашых краін захоўваюцца, і нават канцэптually розныя падыходы да правядзення рыначных ператварэнняў падштурхоўваюць да думкі аб фактычнай адмове нашых урадаў ад ідэі стварэння агульнай эканамі-

чнай прасторы». Так, у галіне цэнаўтварэння Расія больш за 10 гадоў прымяняе свабодныя цэны, за выключэннем вузкага пераліку тавараў і паслуг. У нас, наадварот, свабодныя цэны дапускаюцца ў адносінах невялікай групы тавараў. Таму дэпутацкая група прапаноўвае беларускаму ўраду зрабіць першачарговыя крокі, накіраваныя на сінхранізацыю эканамічнага развіцця Беларусі і Расіі. У прыватнасці, прапануецца правесці прыватызацыю дзяржаўнай уласнасці па рыначнаму кошту, пачаць рэальную уніфікацыю заканадаўства, што рэгулюе гаспадарчую сферу, правесці ўцягненне зямлі ў абарот і г.д.

З такой ацэнкай, у сваю чаргу, не пагадзіўся пасол Беларусі ў Расіі Уладзімір Грыгор'еў, які лічыць, што не трэба пераацэньваць поспехі расійскай эканомікі. Галоўнае, што ў апошні час зроблены рывок для стварэння адвольных магчымасцей для беларускіх і расійскіх суб'ектаў гаспадарання. У той жа час беларускі пасол гаворыць, што аичным вытворцам не трэба баяцца ўзаемадзеяння з расійскім капіталам. Пасольствам, напрыклад, было накіравана больш за 50 прапаноў аб супрацоўніцтве з расійскім бізнесам, але рэакцыя ў беларусаў была больш чым стрыманая. Свой погляд на развіццё беларуска-расійскай інтэграцыі выказалі і дэпутаты Дзяржаўнай Думы Расіі. Намеснік старшыні Дзярждумы Уладзімір Лукін падкрэсліў, што вынікі эканамічнай інтэграцыі існуюць, але іх яўна недастаткова. Паводле яго слоў, у эканоміцы мы працягваем думаць у першую чаргу не пра інтэграцыю, а пра свае ўласныя праблемы. Уладзімір Лукін лічыць непрыстойным, што Расія займае толькі восьмае месца ў інвэсціраванні Беларусі. Каб працэсы інтэграцыі ішлі хутчэй, гаворыць расійскі дэпутат, неабходны «палітычная воля парламента, мужнасць і ўпартасць».

Дарэчы, ацэньваючы вынікі парламенцкіх слуханняў, Уладзімір Лукін падкрэсліў, што і ў беларускіх, і ў расійскіх дэпутатаў існуюць розныя погляды на канкрэтны шляхі інтэграцыі дзвюх дзяржаў. «Мне здаецца, што мы зрабілі правільна, прыняўшы ўдзел у парламенцкіх слуханнях, — адзначыў ён. — Зараз мы лепш уяўляем, як працуе беларускі парламент. Мяне вельмі прыемна здзівіла адкрытасць і шчырасць дыскусіі».

Ларыса ЛАЗАР.

СТРАТА

У ЖУРБЕ ПРАСВЕТЛАЙ

11 СНЕЖНЯ АДЫШОЎ АД НАС
СЯРГЕЙ ІВАНАВІЧ ГРАХОЎСКІ

Ён, бадай, апошні з колішняй магутнай кагорты абуджаных нацыянальным Адраджэннем 20-х гадоў пісьменнікаў, што стварылі масавае (звыш пяцісот сяброў) літаратурна-грамадскае аб'яднанне «Маладняк». Яны ўсе былі сапраўды маладымі па ўзросце і ў творчасці, акрыленымі верай у шчаслівую будучыню Беларусі, у росквіт пры царызме прыніжаных і занябданных нацыянальнай мовы і культуры. Ды неўзабаве, пачынаючы з канца 1929 года, на абуджаных да свядомага духоўнага жыцця народ, а найперш на яго лепшых прадстаўнікоў, абрушыліся масавыя рэпрэсіі. У гэтую крываваую сячкарню трапіў на той час зусім малады паэт Сяргей Грахоўскі.

Нарадзіўся ён 25 верасня 1913 года ў сяле Нобель Пінскага раёна, якое цяпер знаходзіцца ў межах Украіны. Неўзабаве сям'я Грахоўскіх пераехала жыць у мястэчка Глуск. Тут падлетак скончыў школу, а на працу ўладкаваўся рабочым на Бабруйскі дрэваапрацоўчы камбінат. Потым паступіў вучыцца на літаратурны факультэт Мінскага педагагічнага інстытута, працаваў рэдактарам на Беларускім радыё...

Здавалася б, немагчымае паходжанне і ўласная жыццёвая дарога цалкам адпавядалі тагачасным ідэалагічным умовам і вымогам, тым больш, што і творчасць была «класава» вытрыманай, аптымістычнай і бадзёрай. Аднак у сярэдзіне трыццатых гадоў на гэта ўжо мала звярталі ўвагі, махавік рэпрэсій няўмольна набіраў усё большыя абароты.

Сяргея Грахоўскага, як гэта звычайна і рабілася, узялі ноччу 1936 года і, нядоўга цырымонячыся, асудзілі на 10 гадоў зняволення, якое ён адбываў у лагерах Горкаўскай (Расія) вобласці. Пасля заканчэння тэрміну выкладаў мову і літаратуру ва Урэцкай сярэдняй школе Слуцкага раёна. Але нядоўга. У 1949 годзе С.Грахоўскі быў паўторна арыштаваны і на падставе яшчэ даваенных абвінавачванняў высланы на вечнае (!) пасяленне ў Новасібірскую вобласць...

Аднак, як вядома, сталінская дыктатура мела ганебны канец. Пасля рэабілітацыі ў 1955

годзе Сяргей Грахоўскі працаваў на Беларускім радыё, у дзіцячых часопісах «Бярозка» і «Вясёлка» (у апошнім галоўным рэдактарам), быў літаратурным кансультантам Саюза пісьменнікаў Беларусі, адказным сакратаром Камітэта па дзяржаўных прэміях БССР у галіне літаратуры, мастацтва і архітэктуры. Узнагароджваўся, атрымаў званне заслужанага работніка культуры.

Але калі гаворыць пра пісьменніка, то галоўнае, чым ён застаецца ў памяці і пашане людской, — гэта творы, якія маюць высокую мастацкую вартасць.

Да першага арышту С.Грахоўскі друкаваўся ў перыёдыцы, але выдаць кнігу па маладосці не паспеў. Ну а пра выданні ў пазбаўленага ўсякіх правоў і казаць не даводзіцца. Таму назва яго першага зборніка «Дзень нараджэння» (1958) з праекцыяй на творчы лёс гучыць досыць сімвалічна. Потым выходзяць кнігі «Чаканне» (1960), «Табе зайздросціць сонца» (1963), «Памяць» (1965), «Тры вымярэнні» (1967). Да паззі далучаецца проза — дакументальная аповесць «Рудабельская рэспубліка» (1968).

Проста зайздросная творчая актыўнасць, асабліва з улікам перажытага, бо далёка не ўсе з ацалелых пісьменнікаў пасля вяртання на волю здолелі не проста вярнуцца ў творчы строй, але і ісці, захоўваючы колішнюю літаратурную форму, наперад, развіваць і памнажаць здабытае раней.

Аб'ектыўнае і ў поўным аб'ёме асэнсаванне творчай спадчыны пісьменніка — яшчэ наперадзе. Як ні дзіўна, ён пры жыцці не дачакаўся ад беларускіх даследчыкаў-літаратуразнаўцаў асобнай манаграфіі пра сябе, хоць кнігі і пра менш значных творцаў — з'яўляліся. А тут яшчэ павінны прысутнічаць і боль-спачуванне за знявечаны лёс, за змарнаваныя для творчасці гады, якія, аднак, уяўляюць сабой удзячны для ўвасаблення жыццёвы матэрыял...

Працяг на 7-й стар.

спорт

«ХАКЕЙНЫ ВЫКЛІК» — ЗНОЎ ПЕРАМОГА

На трэцім этапе «Еўрапейскага хакейнага выкліку» ў Кіеве зборная Беларусі, атрымаўшы перамогі ва ўсіх матчах, узяў перамогу заняла 1-е месца.

Беларускія хакеісты на старце ўдзельнічалі каманду Вялікабрытаніі — 10:3, такі ж лёс напатакаў венграў — 9:4, а ў завяршэнне нашы атрымалі бліскучую перамогу над украінцамі — 4:2! Прычым гэта была валявая перамога беларусаў — на пачатку матча украінцы вялі ў ліку 2:0.

Заклучны этап «Еўрапейскага хакейнага выкліку» адбудзецца ў Мінску 7–9 лютага. Сапернікамі нашай каманды на гэты раз будуць латышы, французы і венгры.

Міхаіл МАЗАКОЎ.

ракурсы

ЗАГАРТОЎВАННЕ З МАЛЕНСТВА

Адзінаццаць гадоў праводзіцца комплекснае аздараўленне дзяцей у дзіцячым садзе № 78 Брэста. Малыя займаюцца аздараўленчай фізкультурай і загартоўваннем па метадзе Парфрыя Іванова. Робіцца гэта, зразумела,

па жаданні дзяцей і са згоды бацькоў.

Інструктар фізкультуры Уладзімір МАРТЫНЮК са сваімі выхаванцамі (на здымку) абліваюцца халоднай вадою два разы на дзень у любыя маразы.

гасцёўня

Сяргей КАРТЭС: "КАРАНІ — АПОРА ЧАЛАВЕКА"

На інтэрв'ю да Сяргея Картэса я ішла з думкамі пра Каляды і Новы год. Збіралася размаўляць з ім пра творчасць і оперу, пра пералом у яго жыцці — ён быў вымушаны пайсці з пасады мастацкага кіраўніка Беларускай оперы. Мне здавалася, што ўся гутарка будзе круціцца вакол гэтага. Шкада ж, мабыць, пакідаць справу, якой аддадзена 11 гадоў жыцця. Ды і опера стала больш цікавай пры Картэсе. З'явілася на сцэне моладзь. Трупа выяжджала на гастролі — у Германію, Швейцарыю, Іспанію (ажно 8 разоў), Ізраіль. Нават у Аргенціне, адкуль Сяргей Картэс прыехаў на Беларусь ва ўзросце 20 гадоў, удалося пабыць на гастролі. Сам Картэс сціпла кажа, што час яго кіраўніцтва, здаецца, быў не горшым для Беларускай оперы. А колькасць наведвальнікаў, якая расла год ад года, сведчыць, што опера рабілася папулярнай і склала канкурэнцыю свайму суседу па будынку — балету. Мы сапраўды размаўлялі і пра оперу. Як жа без гэтага? Але інтэрв'ю атрымалася нечаканым. У Сяргея Альбертавіча ў 2002 годзе памерла жонка Вольга, з якой ён пражыў 47 гадоў, выгадаваў сыноў (адзін жыве ў Парыжы, другі — з ім). Угасцінай — здымкі Вольгі Фёдарайны. У доме С.Картэса наогул шмат фотаздымкаў. І што цікава, большасць з іх — сямейныя, а не зробленыя ў час шматлікіх сустрэч са знакамітымі людзьмі. Мне гэта спадабалася. І яшчэ ўразіла безліч кніг — іх шмат і ў гасцінай, і ў кабінёце, дзе, як і павінна быць у пакоі сапраўднага мастра, пануе раяль. У доме Сяргея Картэса шмат рэчаў з розных часоў, нават стагоддзяў і розных культур. І гэта стварае асаблівую адуру, стыль. Аднак не скажаш, што гэта багемнае месца. Тут жывуць. Я паглядзела вакол, на фота сына, які іграе ў аркестры Тэатра оперы, і сказала: "Вы ж не адзін..."

— Як вам сказаць... Розныя пакаленні. Колькі вам гадоў?

Я адказала. А Сяргей Картэс зайважыў, што я маладзейшая за яго малодшага сына. Мне падалося, што ён думае: яна не разумее. Але я разумела. Мая дачка таксама ўжо загадка для мяне, таксама іншае пакаленне. Мне ўспомнілася выказанне рэжысёра Ф.Феліні, які гаварыў, што шлюб — гэта развіццё побач. А.А.Камю пісаў: кахаць — састарэцца разам. Дзеці вырастаюць пасля нас, зносны з ім — іншы свет. Яны не змяняюць зносін з муржам ці жонкай. Я разумела. Сяргей Картэс працягваў:

— Пра мяне ёсць каму паклапаціцца. Але гэта не тое ж самае — калі з табой твой блізкі чалавек. Таму пералом майго жыцця ў 2002 годзе сапраўды адбыўся — з-за смерці жонкі. Мой нялёгкі адыход з опернага тэатра быў не самай цяжкай падзеяй.

— Ці засталіся ў рэпертуары тэатра вашы оперы?

— Ведаецца, мне не хочацца і пытацца. Гэта спачатку я цікавіўся, што ідзе, хто заняты ў спектаклі. Потым супакоўся. Цяпер я адчуваю сябе больш здаровым. Ёсць час заняцца сабой. Творчасць жа ў мяне ніхто не забіраў.

Канешне, з'яўляюцца думкі пра тое, што нешта можна было зрабіць лепш ці інакш. Але я ўжо на нейкай новай прыступцы жыцця.

Пішу музыку. Ёсць думкі пра балет. Зусім нядаўна мне заказалі музыку да спектакля ў Маладзёжным тэатры. Атрымаў таксама запрашэнне ў Іспанію прачытаць курс па мастацтву кампазіцыі, і, магчыма, я буду ўдзельнічаць у конкурсе на пасаду прафесара Акадэміі музыкі ў Барселоне.

— Вам, я так разумею, хацела б зноў апынуцца ў іспанамойным асяродку?

— Мне цікава на нейкі час змяніць сваё жыццё. Ведаецца, яно заўсёды ў мяне складвалася з рэзкіх паваротаў. Нарадзіўся ў Чылі, жыў у Аргенціне, а потым — Беларусь: працаваў у тэатрах, на Беларускай філіяле. Нарэшце — опера. Я маю нешта авантурнае ў характары. Што да асярод-

ку... Мяне цяпер цікавіць хутчэй не ён, а мае вытокі. Разумеюцца, я ніколі не бачыў свайго бацьку. Мяне і чатырох братоў і сясцёр выхоўвала маці са сваімі бацькамі.

Адна мая сястра жыве цяпер у Аргенціне, другая — у Мінску. Шмат гадоў яны шукалі сваякоў. Выпадкава выйшлі на родных нашага бацькі. Аказалася, ён рос у вялікай сям'і, дзе было 11 чалавек. Потым высветлілася, што бацька ажаніўся другі раз, і мы маем зводных брата і сястру, а таксама шмат дваюродных сясцёр і братоў, пляменнікаў. У адной з маіх сясцёр ажно 34 унукі. Уяўляецца: мая сям'я раптам вырасла на чалавек 100. У нас з сястрой ёсць мара — паехаць у Аргенціну і пабачыцца са сваімі новымі сваякамі. Дзякуючы ім, я ўпершыню ўбачыў фотаздымак свайго бацькі. Ён пражыў 89 гадоў. Мая маці, якая была маладзейшая за яго на 10 гадоў, памерла ў такім жа ўзросце. Вось такое супадзенне.

— Ад вашых сваякоў вас аддзяляюць і гады, і адлегласць, а ведаць пра іх усё роўна хочацца?

— Цягне да каранёў, да месцаў, звязаных з жыццём сям'і. Мая сястра, якая жыве ў Аргенціне, кажа, да прыкладу, што наведвала балніцу, дзе я нарадзіўся. Мне таксама цікава там пабыць. Калі ў час апошняй паездкі ў Аргенціну 10 гадоў таму сустрэў сваіх сяброў, мне спачатку здалася, што гэта іх бацькі. Я ж не змяніўся за гэтыя гады, чаму ж ім рабіцца іншымі?! Такое было адчуванне. На самай справе ўсе мы пасталелі, мякка кажучы, і сталі зусім не такімі, як раней. Людзі і месцы, дзе вырас, прыцягваюць да сябе. Я вельмі ўдзячны сваёй сястры за тое, што яна рабіць дзеля аднаўлення гісторыі нашай сям'і. Гэта цікава. Цяпер мы ўжо дайшлі да другога пакалення па лініі бацькі. З боку маці ведаем генеалагічнае дрэва вельмі глыбока.

— Ці былі сярод вашых продкаў музыканты?

— Дзед, да прыкладу, быў сынам вядомага піяніста, дырыжора, аднаго з заснавальнікаў маскоўскага філарманічнага таварыства Пятра Шастакоўскага. Галоўнае не гэта. Карані —

апора чалавека, бо хочацца ведаць, што ты не з'явіўся з нічога. Няварта думаць, што кожны, хто апынуўся далёка ад радзімы, павінен імкнуцца абавязкова туды вярнуцца. Але немагчыма не звяртацца да радзімы ў думках. Мне запомніўся выпадак, што расказаў у Аргенціне. Паміраў стары чалавек, выхадзец з Беларусі, які значную частку свайго жыцця пражыў у Аргенціне. Ён быў ужо не ў цвёрдай памяці і бясконца гаварыў пра добрую зямлю, якую варта прыдбаць пад Кобрынам. Уяўляецца сабе, якое значэнне для яго душы мела тое месца! Натуральна, што і сыну яго, які ніколі не быў на Беларусі, стала цікава даведацца пра Беларусь.

У мяне цяпер адчуванне, што на нашы з сястрой галовы ўпаў мех зорак. Зразумела, ёсць абмежаванне часам. Нельга сказаць, што мы паспеем усё гэта асэнсаваць і атрымаць асалоду ад сустрэч са сваякамі. Ды і хто можа быць упэўнены, што нешта дакладна паспее? Але варта імкнуцца здзейсніць сэнна тое, што хочацца зрабіць, не пакідаючы на потым.

— Ці магчымыя зносны на тую вялікай адлегласці?

— Так, і самыя блізкія. Ёсць жа камп'ютэр. Мы ведаем пра жыццё нашых сем'яў вельмі шмат. Тэхніка дапамагае. А раней сувязі амаль не было — пакуль дойдзе ліст! Ды і жыццё якое было? У іх — хунта, таму мае сваякі былі вымушаны хвацца, у нас — таксама лічылася небяспечным мець сваякоў за мяжой. Хаця, праўду кажучы, я асабліва праблем у гэтай сувязі не меў. Адно толькі выехаць было складана. Але падтрымліваць сувязі з роднымі і ведаць свае карані варта, нягледзячы ні на што, бо гэта вяртае чалавеку самога сябе. Вось вы, да прыкладу, ведаеце, кім былі вашы продкі?

— Ну, дзед, бабуля — так. Далей — магу толькі дагадавацца.

— А яны ж жылі. Разумеюцца, у нашым уяўленні гісторыя краіны і кожнай сям'і быццам бы пачала-

ся з Кастрычніцкай рэвалюцыі. Здаецца, раней нічога і не здаралася. Насамрэч раней было вельмі шмат. Магчыма, болей, чым цяпер. Вашы продкі, як і кожнага чалавека, жылі. І яны з вамі.

— Я так разумею, вы верыце, што нішто і ніхто не знікае ў бездань?

— Канешне. У вас, у мяне назапашваецца інфармацыя, якую сабралі тыя, хто жыў да нас. Чаму ж цягну да нейкага пэўнага месца? Адкуль здараюцца ледзь не містычныя супадзенні? Вось вам прыклад. Бацькі маёй маці былі вельмі веруючыя людзі. Яны ўдзельнічалі ў заснаванні Падвор'я трох свяціцеляў, прыходу, які і зараз ёсць у Парыжы. Многія такія ж, як і яны, эмігранты перайшлі ў аўтакефальную царкву. А дзед з бабуляй засталіся вернымі Маскоўскай патрыярхіі, адзіным прыходам якой і з'яўлялася гэтая царква. Уявіце сабе, маю ўнучку хрысцілі менавіта там. Гэта таксама сувязь часоў.

— Вера ў вышэйшыя сілы дапамагае ў жыцці?..

— Канешне. Маё гора — смерць жонкі — яшчэ больш упэўніла ў гэтым. Я адчуваю, што яна побач. Калі б не гэта, было б значна цяжэй. Як можа быць такое — нехта раптам перастаў існаваць? Занадта вялікая падзея — жыццё аднаго чалавека, каб дапусціць думку пра адсутнасць іншага жыцця, да і пасля таго, пра якое мы ведаем сэнна. Вечнае — гэта мінулае і будучыня. У гэта трэба верыць.

Іншая справа — канфесія. Мне здаецца, гэта звязана з геаграфіяй. Нехта нараджаецца ў каталіцкім асяродку — у Італіі, да прыкладу. А хтосьці жыве ў мусульманскай краіне. Гэта і вызначае яго веравызнанне. У цэлым жа я лічу, што чалавек мае права думаць так, як хоча, у дачыненні і рэлігіі, і палітыкі. Свабода — аснова ўсяго існавання. У маім жыцці здарылася так, што бацька спачатку пахрысціў мяне ў касцёле. А потым бабуля аднесла ў царкву, і я стаў праваслаўным. Пазней у Аргенціне я працаваў служкай у царкве. Потым рознае адбывалася з маім светапоглядам. Але ў канцы 80-х я трапіў у тую царкву, дзе прыслужваў. З таго часу не здымаю крыж.

— Сяргей Альбертавіч, вам удаецца жыць цікава, ці не так?

— Думаю, што так. Я заўсёды гаварыў, што мой вялізны набытак — дачыненне да дзюво культуры — еўрапейскай (славянскай) і паўднёваамерыканскай (іспанскай). Гэта вялікае багацце. Жыццё робіць цікавым зносны з людзьмі. Ёсць успаміны. Жаданне жыць можа абараніць чалавека ад узросту. Страшна падумаць, што калісьці прачнешся і не будзеш ведаць, што рабіць. Я пайшоў з тэатра, але я працую і жыву.

Потым Сяргей Картэс напісаў вішаванне чытачам "Таласу Радзімы" з Новым годам. Свята ўсё ж такі. А я прыйшла дадому і была рада, калі дачка запыталася нешта пра сваіх прапрадзедкаў. У мяне была нагода задумацца пра сваё, а значыць, і пра генеалагічнае дрэва. Сапраўды, нішто ж не знікае.

Гутарыла Алена СПАСЮК.

НА ЗДЫМКУ: Сяргей КАРТЭС з жонкай Вольгай. (Фота з сямейнага архіва).

дабрачыннасць

Прыхаджане Свята-Нікольскага храма шчыра ўдзячныя вам за тое, што вы адгукнуліся на наш заклік і знайшлі магчымаць падтрымаць далейшае будаўніцтва храма.

ВАЗЛЮБЛЕННЫЯ Ў ХРЫСЦЕ БРАТЫ І СЁСТРЫ!

Людзі і арганізацыі, што адгукнуліся на заклік і пералічылі ахвяраванні, ужо ўнесены ў ганаровы спіс, які пасля заканчэння будаўніцтва будзе асвятчаны і застанецца на захаванне ў храме.

Дзякуючы вашым ахвяраванням, было сабрано 31 600 400 рублёў. На гэтыя сродкі з сакавіка па кастрычнік 2002 года ўдалося зрабіць многае. Атынкаваны знешнія сцены храма і званіцы, вымураваны аркі купалаў, пакладзены бэлькі даху, перакрыты дах, закладзены ўцяпляльнік даху, пастаўлены кроквы, зроблены купалы, закуплены матэрыялы для даху.

Многія ўжо не раз пабывалі на службах у царкве святога Мікалая Цудатворца і наяве пераканаліся, што храм ператвараецца.

Прышлі халады, таму вельмі важна хутчэй завяршыць знешнія работы і не дапусціць, каб усё пабудаванае пачало разбурацца. Па папярэдніх ацэнках, неабходна яшчэ каля 45 000 000 рублёў, каб выканаць наступныя работы: узвесці купалы; пакрыць іх меддзю; устанавіць вокны па перыметру храма; завяршыць тынкоўку.

Таму напярэдадні светлага Свята Нараджэння Хрыстова я звяртаюся да вас з просьбай дапамагчы ў завяршэнні будаўніцтва. Без вашай падтрымкі нам не справіцца.

Накіроўвайце вашы ахвяраванні на р/р 3015000008398 у філіяле 614 АСБ "Беларусбанк" г.Мінска, код 520, УНП 600424770, атрымальнік — Свята-Нікольская царква.

Няхай благаславіць Гасподзь намаганні вашы! Бо набыццё Духа Святога ёсць таксама капітал, толькі жыватворны і вечны.

З павагай і ўдзячнасцю

айцец Анатоль,

настаяцель
Свята-Нікольскага храма.

В шмоді кован
2003 г. Желасо веен
Зібарелі нашэб еаселі
и угдаси во веен
Вам

ТРЫ ГРАЦЫІ

Зборнік паэзіі

ТРЫ ПРЕЗЕНТАЦЫІ — ДЛЯ ТРОХ ГРАЦЫІ

Каштоўны падарунак зрабілі беларускім чытачам аматары прыгожага пісьменства Санкт-Пецярбурга, згуртаваныя вакол Незалежнай творчай асацыяцыі «Новая Беларусь», выдаўшы незвычайны зборнік паэзіі, у якім змешчаны вершы трох беларускіх паэтаў — Ніны Мацяш, Аўгінні Кавалюк і Антаніны Хатэнкі.

Што аб'яднала іх, гэтых нібыта і розных творцаў, пад адной вокладкай? Як пішацца ў анатацыі: «Тры грацыі — тры багіні прыгажосці — тры ахоўніцы выскокай паэзіі і музыкі — гэткае тлумачэнне даюць нам грэцкая і рымская міфалогія... У зборніку прадстаўлены тры грацыі — тры паэты, якія свята берагуць высокі накал паэзіі, неадменнай якасцю якога з'яўляецца перш за ўсё духоўнасць... І хаця жыўць яны ў розных мясцінах (Аўгіння Кавалюк — у Пецеры, Антаніна Хатэнка — у Мінску, а Ніна Мацяш — у Белаазёрску), аднаасць іхніх паэтычных і духоўных пошукаў — бяспрэчная».

Забягаючы наперад, хочацца выказаць меркаванне, што зборнік з поўным на тое правам мог бы мець назву «Повязь» (гэта так жа, як называецца падборка вершаў Аўгінні Кавалюк) і нічога не страціў бы ад такой перамены, але гэта, мабыць, прэтэнзія ўжо да ўкладальніка, сябра Саюза пісьменнікаў Беларусі Анатоля Кірвеля, які абраў іншую назву — «Тры грацыі», што таксама мае права на існаванне, хаця і надае трохі іншае гучанне вышэйпазначанаму зборніку, які ўключае ў сябе вянок санетаў «Бабіна лета ў Белаазёрску» Ніны Мацяш з выдатнымі ілюстрацыямі Уладзі Скрыганова да кожнага з санетаў, падборку вершаў Аўгінні Кавалюк пад агульным назовам «Повязь» і, нарэшце, падборку Антаніны Хатэнкі «Птушыны шлях».

Зборнік невялікі па памерах — 112 старонак, дый вершаў не сказаць каб багата — 15 санетаў, 24 вершы Аўгінні Кавалюк і трохі болей (27) — Антаніны Хатэнкі. Кожны, так бы мовіць, раздзел пачынаецца з кароткай прадмовы ўкладальніка, творчы і жыццёвы лёс якога тым ці іншым чынам пераплятаецца з лёсам паэтаў, прадстаўленых у зборніку (з Нінай Мацяш укладальнік пазнаёміўся ў 1967 годзе на першым семінары творчай моладзі ў даўнейшым Доме творчасці ў Каралішчавічах; з Аўгінняй Кавалюк — у Санкт-Пецярбургу, дзе яна настаўнічала і дзе дагэтуль з'яўляецца самым актыўным сябрам беларускай суполкі; з Антанінай Хатэнкай — у Мінску), і гэткай повязь сама па сабе цікавая і незвычайная. Таму і прадмовы, напэўна, не лішнія, бо, папершае, адкрываюць даследчыкам малавядомыя, а то і зусім неведомыя старонкі літаратурнага жыцця не толькі на Беларусі, але і па-за яе межамі,

а, па-другое, хоць і ў малой ступені, але знаёмяць чытача з асобнымі фактамі творчай і жыццёвай біяграфіі аўтараў зборніка.

Як ужо казалася, першая з грацыі — Ніна Мацяш. У прадмове да санетаў укладальнік прыгадвае адзін з ранніх Нініных вершаў — «Агонь уначы» — «своеасаблівае паэтычнае і чалавечае крэда, выказанае паэткай на самым пачатку яе творчага шляху», і, як піша далей Анатоль Кірвель: «Гэты верш якраз з той пары і з тых мясцінаў, дзе Ніна пра жыла сваё дзяцінства і першыя гады сталення — з вёсчкі Нівы непдалёк ад Белаазёрска, у якім паэтка жыве і па сённяшні дзень. Але агонь у яе акне гарыць штоноч. Прыязджайце! Вам будзе з кім і аб чым пагаварыць».

Сапраўды, пагаварыць ёсць з кім. І ёсць аб чым:

*Зрабае лісце ў скверыку юнак.
Дзіўчаты грады кветак
парадкуюць.*

*Рабінавыя гронкі правакуюць
Пакаштаваць спякоту іх на смак.*

*Пажойкла вінаградная лаза.
Ахаця ў струках насення рыжых.
Дзень кожны гук на павуцінку ніжа.
Цалуе хрызантэміну аса.*

*Значэньку ўсхліпне вецер і заціхне.
Утойць жалі і свой, і мой, і ўсіхны,
Схавае ў слотнай заўтрашняй
струне.*

*Свет шчэ ўсё гошы, шчэ
ўсё каляровы,
Як тое, не забытае мной слова.
Што ты шалнуў на ўскрайку
лета мне.*

Гэта заключны санет вянка, а вось — малюнак Уладзі Скрыганова да аднаго з санетаў. Уладзі Скрыганаву аформіў ужо не адну кніжку беларускіх пісьменнікаў. І чарговы ягоны падарунак чытачам — пранікнёнае адлюстраванне найтанчэйшых зрухаў чалавечай душы, якія па-майстэрску ўвабіла ў сваіх санетах Ніна Мацяш.

Аўгіння Кавалюк — паэтка іншага складу і ў нечым — іншага светаўспрымання. Адарваная ад Радзімы (доўгі час Аўгіння працавала ў Рызе, а затым, пераехаўшы ў Санкт-Пецярбург, выкладала там рускую мову ў сярэдняй школе), яна не губляе сувязі з Бацькаўшчынай, і хаця туга па роднаму краю — бадай, ці не галоўны матыў у яе творчасці, іншы раз гэта туга набывае іранічна-цёплае адценне, пра што сведчыць хаця б вось гэты кароткі верш «Мая Беларусь»:

*Ты — мой лёс,
Ты — мая доля.
Тут мяне маці
Згубіла ў полі,
А бусел знайшоў,
Пасадзіў на грушчу.
Таму, мой куток,
Любіць цябе мушу.*

Пагадзіцеся, не кожны паэт знойдзе сілы пасмяяцца з самога сябе, а Аўгіння Кавалюк выдатна дэманструе такую здольнасць,

наўмысна правакуючы нас на смешліва-прымуковай тэзі, але ж мы разумеем, што гэта не здзек з Радзімы, а найвялікшая любоў да яе.

Антаніна Хатэнка — гэта іншы свет; свет, які ўражае і запамінаецца надоўга. Гэта тычыцца ўсіх без выключэння вершаў, нават самых інтымных або, як яшчэ кажучы, лірычных:

*Пустэльна жыць,
калі цябе не бачу,
А час бяжыць —
жыццё не перайначыць.*

*Цямнотна ісці
па вытантаных сцежках.
Яшчэ цвіці
маім садам на ўзмежку?*

*Яшчэ мой дзень
азорыць шчодро сонца?
Ды час ідзе,
струменіцца ў бясконцасць...*

*Мне светла жыць.
Хай атуляе вечар.
Хай час бяжыць.
Маё каханне — вечнасць.*

Рыхтуючы падборку, укладальнік пайшоў не зусім звычайным шляхам. Як ён піша ў прадмове: «... мне чамусь не хацелася даваць (у зборнік — П.А.)... яшчэ нешта, бо тады згубілася б адчуванне нечаканага і, не пабаюся сказаць, вельмі прыемнага знаёмства — з неардынарным паэтам і чалавекам». І гэткае знаёмства адбудзецца, напэўна, і ў чытача, калі ён пазнаёміцца з вершамі Антаніны. Не сакрэт, што кніжка, з'явіўшыся ў свет, нібыта і не кніжка, калі няма яе прэзентацыі. І паколькі сабраць усіх трох аўтараў

прафесар, паэтэса. Утвораная па яе ініцыятыве пісьменніцкая арганізацыя аб'ядноўвае творчых асоб, якія пішуць на сваёй роднай мове (рускай, украінскай, армянскай — усіх не пералічыць), актыўна і плённа займаюцца перакладам (варта прыгадаць паэта Сяргея Макарава, які не так даўно пераклаў паэму Альміры Бікулавай пра Салавата Юлаева, што выйшла асобнай кніжкай, і які — вось прыемая нечаканасць і цікавы збег акалічнасцей! — перакладаў некалі вершы Ніны Мацяш).

Прэзентацыя адбылася ў канферэнц-зале бібліятэкі імя Маякоўскага на Фантанцы і сталася святам не толькі для Аўгінні Кавалюк, але і для ўсіх прысутных, святам нечаканым і прыемным (прэзентацыя загадзя не рыхтавалася, бо наклад зборніка чыста па тэхнічных прычынах быў атрыманы ў самы апошні момант — якраз напярэдадні пасяджэння); святам, на якім панавала імпрэвізацыя не толькі ініцыятара гэтай нечаканасці — укладальніка Анатоля Кірвеля, але і прысутных, якія сустрэлі абвештуку і саму кніжку вельмі цёпла і зычліва, і сухаватае, як і ўсе справядзачы, пасяджэнне ператварылася ў свята.

Аўгіння Кавалюк не чакала, што ўбачыць кніжку менавіта ў гэты дзень, таму была ўзрушана і, як адзначылі прысутныя, памаладзела гадоў як не на дваццаць. І якраз дарэчы былі выступленні двух лаўрэатаў агульнагарадскога конкурсу на лепшы паэтычны твор, прысвечаны 300-годдзю Санкт-Пецярбурга, двух выхаванцаў Аўгінні Кавалюк, якая вядзе ў школе літаратурны гурток. Вершы, прачытаныя маладымі аўтарамі, уразілі непадробнай паэтычнасцю, глыбокім пранікнёным пачуццём і з'явіліся выдатным дапаўненнем да свята, што адбывалася ў той дзень у Паўночнай Пальміры.

У гэтага свята мелася яшчэ адна адметнасць: пасля афіцыйнай часткі, калі знікла атмосфера стрыманасці, шмат хто з прысутных падыходзіў да Анатоля Кірвеля і Аўгінні Кавалюк і дзяліўся нечаканымі прызнаннямі: «А ведаеце, мой бацька (ці дзед, ці цётка) — таксама з Беларусі... Паслухайце, а мы таксама жылі на Беларусі...» Проста не верылася, што ў такой невялічкай (прыкладна каля пяцідзесяці чалавек) купцы творчых асоб, якія размаўлялі між сабою па-руску, знойдзецца столькі людзей, чые лёсы або інтарэсы перапляталіся з «краінай-бранацкай», як называў сваю радзіму Максім Багдановіч; што столькі розных і па-свойму цікавых нігачак звязвае гэты, так бы мовіць, рафінаваны асяродак пецярбургскай культуры з Беларуссю, і тое, што людзі падышлі і распавялі пра гэтыя нігачкі, — яшчэ адно сведчанне сапраўды святочнай атмасферы, якая панавала на гэтым свяце беларускай паэзіі ў далёкім Санкт-Пецярбургу.

Наступная прэзентацыя (не такога маштабу) адбылася ў Белаазёрску, на кватэры Ніны Мацяш, і насіла іншы, можна сказаць, камерны характар: не ўсе, хто хацеў, знайшлі магчымасць для падарожжа, але гэта, як ні дзіўна, не азморчыла Нінінага свята: «Ціхая прэзентацыя», удзельнікамі якой былі толькі два чалавекі — сама Ніна

Мацяш і ўкладальнік і выдавец кніжкі Анатоль Кірвель, — бадай, найлепшым чынам адпавядала настрою белаазёрскай паэтыкі, якой хацелася засяродзіцца на тым, што адбывалася ў душы, і размова двух даўніх знаёмых нагадвала нечым манеру пісьма кожнага з творцаў — няспешны, даверлівы і шчыры дыялог аўтара з чытачом і чытача з аўтарам. Прыгадваюць даўнейшае, зазіралі ў будучыню, спыняліся на сучасным... «Ціхае свята» — ціхая прэзентацыя — адбыліся ў Белаазёрску, але не страцілі сваёй значнасці для кожнага з удзельнікаў — калі ж яшчэ надарыцца магчымасць гэткай сустрэчы — з самім сабою, з мінулым, са згадкамі пра тое, што непазбежна адбудзецца потым...

Трэцяя прэзентацыя — Мінск, Саюз пісьменнікаў Беларусі... Разгублены, напаяўразбураны... нібыта ўжо і не саюз... хутчэй, скошаны луг... на якім рупна падростае атава... Падростае хутка і амаль штодня... Выходзяць новыя выданні, ладзяцца імпрэзы — літаратурнае жыццё, дзякуй Богу, не памірае...

І яно адбылося, гэта трэцяе свята, ва ўтульным (хаця трохі і халаднаватым) памяшканні пісьменніцкай бібліятэкі ў Доме літаратара, дзе, як сказала «віноўніца» вечарыны Антаніна Хатэнка, адбывалася «таёмнае ачышчэнне»... Дадамо ад сябе — ачышчэнне нашай душы ад таго, што засмечвае яе, не дазваляе пачувацца душой, а знічкі-свечкі, што гарэлі на кожным століку, за якімі расселіся прысутныя, спрыялі гэтым ачышчэнню. Пасля ўступнага слова Міхася Скоблы, які вёў вечарыну, Антаніна Хатэнка чытала свае вершы. Не тыя, што былі ў кніжцы, а новыя, якіх яшчэ ніхто не чуў. Гэта была новая Антаніна, глыбокая і пранікнёная, хаця яна і заўсёды была гэткай, адно ўзнялася на новую для яе і для нас ступень свайго майстэрства. Стаіўшы дыханне госці імпрэзы слухалі Антаніну, і міжволі мільгала асацыяцыі з Ганнай Ахматавай, Наталляй Арсенневай і іншымі сляністымі паэткамі не толькі беларускай зямлі.

Усё было дарэчы на гэтай вечарыне: і прачулае слова Сяргея Панізіна, і жартаўлівая, але трапная экспромты Эдуарда Акуліна, і цудоўнае выкананне беларускіх народных песень удзельнікамі фальклорнага тэатра «Госціца» пад кіраўніцтвам Ларысы Сімаковіч. Адным словам, на вечарыне-прэзентацыі прысутнічала Паэзія ў чыстым і, бадай, найлепшым яе выглядзе.

...Дагаралі знічкі, запаленыя Антанінай, госці вечарыны з неахвотаю пакідалі пакой, і калі ён амаль апусцеў, на століку, дзе ляжалі кветкі, засталіся два пялёсткі — сімвал таго, што Паэзія — з вялікай літары — засталася жыць у доме, які завецца Домам літаратара.

Ян Кальм.

весткі з суполак

БЕЛАРУСКІ "ЛІСТАПАД"
У МАЛДОВЕ

У гэтым годзе лістапад у Кішыневе можна назваць — беларускім. На працягу месяца тут прайшоў шэраг мерапрыемстваў, прысвечаных 120-годдзю Янкі Купалы і Якуба Коласа і 10-годдзю ўстанавлення дыпламатычных адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Рэспублікай Малдова.

3 лістапада ў Дэпартаменце міжэтнічных адносін адбылася сустрэча членаў беларускай абшчыны. Абстаноўка была цёплай: чыталі вершы, спявалі беларускія песні.

9 лістапада ў бібліятэцы імя М.В.Ламаносава да юбілею Янкі Купалы і Якуба Коласа адкрылася фотавыстава. Беларускае пасольства арганізавала пасяджэнне "круглага стала", у якім прымалі ўдзел члены Расійскага і Украінскага пасольстваў, былі запрошаны прадстаўнікі Дэпартамента міжэтнічных адносін. Цёплыя словы пра беларусаў і сяброўскія адносіны паміж двума народамі прагучалі з вуснаў М.Івануш, старшыні таварыства Малдова-Беларусь.

17 лістапада ў Дэпартаменце міжэтнічных адносін прайшла прэ-

зентацыя альманаха "Беларусь у культуры і навуцы Малдовы", выданага Фондам славянскай пісьменнасці і культуры ў Рэспубліцы Малдова. У альманах увайшлі артыкулы пра найбольш вядомых беларусаў, якія жылі і жывуць у Малдове і аддалі ёй свой талент, веды і вопыт.

19 лістапада ў Палацы Рэспублікі адбылася навукова-практычная канферэнцыя. У яе рабоце прынялі ўдзел шэраг дзяржаўных арганізацый абедзвюх рэспублік, дзеячы навукі, культуры і эканамічнай сферы, а таксама міністр замежных спраў Рэспублікі Малдова М.Дудзю і пасол Рэспублікі Беларусь В.Саковіч. На канферэнцыі абмяркоўваліся тэмы далейшага супрацоўніцтва і развіцця сяброўскіх адносін паміж дзяржавамі.

20 лістапада ў Нацыянальным мастацкім музеі прайшла выстава работ вядомых беларускіх мастакоў. З фонду музея былі прадстаўлены работы С.Жукоўскага, В.Бялыніцкага-Бірулі, Г.Вашчанкі, Л.Асецкага, А.Тычыны. Палотны майстроў дапоўнілі карціны беларуса, члена Саюза мастакоў Малдовы, В.Ігнаценкі і Г.Саковіч. На выставе выступілі намеснік міністра культуры Малдовы С.Кучук і пасол Беларусі В.Саковіч.

Мсціслаў ІГНАЦЕНКА.

беларусы ў свеце

ЗОРКА З-ЗА АКІЯНА

"Існуе шмат зорак на небасхіле. Адны не вельмі прыкметныя, а свет іншых ззяе, нібы залатая птушка, бо льецца ад самай душы, ад сэрца. І менавіта такія зоркі аддаюць шмат сілы, каб зрабіць наша жыццё прыгажэйшым, каб запоўніць яго радасцю і шчасцем. І адной з такіх «зорак» з'яўляецца Ірэна Каляда". Гэту цытату з лісьма 14-гадовай Таціяны Чарнышэй з Мазыра я выбра-ла для пачатку свайго артыкула таму, што гэта дзяўчынка вельмі вобразна і выразна перадала пачуцці соцень беларускіх дзяцей, якія, дзякуючы спадарыні Ірэне Калядзе, змаглі напавіць сваё здароўе, акрыяць у Славеніі, Чэхіі, Балгарыі, Нямеччыне і Турцыі. І таму гэтыя ўдзячныя душы пішуць і пішуць ёй.

Дык хто ж ёсць гэтая "зорка", адкуль яна і чаму так адданая Беларусі?

Яе род мае... амаль тысячагадовую гісторыю! Першыя звесткі пра род Каляды адносяцца аж да 1044 года, калі вялікі князь кіеўскі Яраслаў Мудры, захапіўшы Навагрудак, пасадзіў кіраваць баярына Каляду, 24 гадоў ад нараджэння. І, ведаеце, кіраваў... Буйнейшы прадстаўнікі роду Каляды ахвяравалі сваё жыццё і намагаўся на карысць, славу і імя нашай Бацькаўшчыны. Харугвы з гербам Каляды прымалі ўдзел у бітвах пад Грунвальдам (1410). Габрыэль Каляда заняў вышэйшую пасаду Уніяцкай царквы і стаў Мітрапалітам Кіеўскім і ўсяе Русі (1666). Два прадстаўнікі з роду Каляды ў якасці паўнамоцных паслоў падпісалі выбары каралёў Рэчы Паспалітай Аўгуста (Моцнага) у 1697 годзе і Аўгуста Панятоўскага ў 1764 годзе...

Былі ў родзе Каляды і дваране Расійскай Імперыі, і мяшчане, і нават гараднічы віленскі... Але генеалогія роду Каляды засвяцілася новай зоркай аж... за акіянам, у ЗША. Як Ірэна Каляда там апынулася?

"...Бамбілі... Страшна было, і людзі, не помнячы сябе, ляцелі ў сховішчы. І мы таксама... Мне тады было каля 4 гадоў. Але памятаю чамусьці гэта вельмі выразна. Памятаю, як раптам убачыла кветкі, такія прыгожыя, і пачала іх збіраць... Яны вабілі мяне да сябе. А людзі бягуць і бягуць... Я разгубілася і крычу: "Мама! Мама! Мамачка!" На мяне ніхто не звяртаў увагі... Я, здаецца, спужалася... Але Бог паслаў мне добрых людзей: хтосьці пазнаў мяне, падабраў і прывёў да мамы... Помню яе рукі, якія пшчотна абдымалі мяне, вочы, поўныя слёз... Якая тады была радасць!.. Маці адна гадала мяне і двух братоў Юрку і Лёню. Наш татка памёр ад сухотаў перад самым маім нараджэннем...

Маці мела малачарню, дзе выраблялі сыры. Як толькі прыйшлі Саветы, усё забралі, але ў Сібір не выслалі — людзі не далі, бо мама дапамагала ім, дзялілася сваім

няхітрым скарбам...

А вось нямецкіх працоўных лагераў пазбегчы не ўдалося. Вывезлі ў Нямеччыну. Было вельмі цяжка: маму, як і іншых беларускіх жанчын, прымушалі ставіць тэлефонныя слупы. Мяне ж глядзела бабуля. Гаварылі толькі па-беларуску. І дагэтуль у мяне такая пшчотная любоў да беларускай мовы, на якой размаўлялі нашы продкі...

...Помню, як у Германіі мама, бабуля і я кудысьці ад'язджалі... Людзей было шмат каля цяжніка, і мы ніяк не маглі туды трапіць... Раптам нежк сталася, што натоўп падхапіў маму, і яна апынулася ў цяжніку, а мы... засталіся з бабуляй на пероне. Цяжнік рушыў. Мама паехала. Мы не ведалі, што рабіць. Усю ноч прасядзелі на сваіх клунках. Роспач. І раптам пад раніцу бачым: ідзе наша мама па шпалах! Адна! Час быў тады ліхі, шмат забойстваў, марадзёрства, рабаванняў. Але ж яна ведала, што дачушцы і матулі патрэбна яе дапамога. І таму ішла. Бог яе вёў. Бо яна была добрая маці і добрая дачка. Мы тады плакалі ад шчасця і абдымаліся. Ізноў была радасць!" — успамінае Ірэна.

Галоўнай мэтай свайго жыцця спадарыня Каляда выбрала — запальваць радасць у душах

людскіх, калі вочы свецяцца ўваскрэслай надзеяй, адчыняць дзверы ў прастору нябачнага духоўнага святла... Такі выбар, відаць, быў ужо ў крыві гэтай чароўнай жанчыны — маленькай кропелькі старажытнага роду Каляды.

...Апынуўшыся ў Амерыцы, дзяўчынка мела добры прыклад сваёй маці Клаўдзіі, якая тут, за мяжой, усё жыццё шчыравала на беларускай ніве. "Бывала, — расказвае адна з сябровак, Юзя Найдзюк, — мы закапаліся ў сваіх асабістых справах. Тады спадарыня Клаўдзія крычала ў тэлефонную трубку: "А Божачка, дык вы ж гультаі! Вы нічога не робіце! А хто ж гэта зробіць за вас? Мы ж — беларусы!"

І мо таму спадарыня Ірэна, скончыўшы амерыканскую вышэйшую школу, а потым бізнескаледж, аднолькава прыгожа гаворыць як па-англійску, так і па-беларуску і бярэ на свае плечы найцяжэйшую ношу грамадскіх спраў. Так, як калісьці яе маці...

— Голас крыві?

Але ж...

...Дзесьці на Навагрудчыне ёсць невялікая вёсачка Падкасоўе, дзе нарадзілася спадарыня Ірэна. І нейкім сваім ціхім

голосам клікала і клікала гэтая вёсачка да сябе. Прыцягвала... І адчула Ірэна голас яе. І паехала ў Беларусь. Можна ўявіць сабе яе пачуцці...

А час тады быў асаблівы. Час беларускага Адраджэння. Узніслаць. Незалежнасць. Беларускасць. Адкрываліся беларускія школы, дзіцячыя сады. Краіна загаварыла на сваёй роднай мове на дзяржаўным узроўні... Ірэна Каляда адчула сябе дома. Быў канец сакавіка, усё абуджалася, абяцала, і яна наталювала абуджанай прыродай, сілы мацнелі...

Ізноў была радасць! Радасць сустрэчы з зямлёй продкаў! Радасць яднання з духам Беларусі, жывым кавалачкам якой яна была там, за акіянам.

Галасы тысячагадовага роду Каляды і голас іх нашчадкаў зліліся ў адзін покліч любові да Радзімы... «А любоў ёсць надпрыродная энергія, поўная магутнай сілы, якая творыць у нас новае, Боскае жыццё», — пісаў апостал Павел. І гэтую Боскую сілу адчула ў сабе спадарыня Ірэна і сказала мне: "Я ніколі-ніколі не была такой шчаслівай, як тады на Беларусі!"

Адчуванне шчасця прывезла яна ў ЗША і ператварыла ў штодзённую працу, арганізаваўшы фонд для дапамогі беларускім дзецям, якія пацярпелі ад чарнобыльскай сатанінскай навалы... Шмат людзей шкадавалі іх на словах, але мала хто рабіў карыснае, бо гэта патрабавала выслікаў, нерваў, энергіі. Фонд мае строгія накірунак — дапамогу хворым, аздараўленне. Іншую дабрачыннасць на сродкі ад гульні "бінга" мясцовы закон не дазваляе: калі хочаш дапамагчы таленавітым і здравым, калі ласка, за грошы з іншых крыніц ці ўласныя зберажэнні. Фонд Ірэны Каляды дапамагае дзецям (галоўным чынам, з вёсак Мазыршчыны), пазбаўле-

АНГЛІЯ

УАНГЛА-БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА
КАНІКУЛАЎ НЯМА

Апошнія шэсць месяцаў для Англа-беларускага таварыства былі вельмі напружанымі і цікавымі.

У пачатку года таварыства разам з Асацыяцыяй беларусаў у Вялікабрытаніі накіравала пісьмовінашаванне яе вялікасці Каралевае з нагоды яе юбілею. У адказ яна даслала цёплае пісьмо.

У ліпені (сярэдзіне лета) мы, як звычайна, святкавалі Купалле. Нягледзячы на дажджлівае надвор'е, гучалі песні і танцы, была спалена ведзьма!

У верасні адбыўся штогадовы агульны сход, на якім новым старшынёй быў выбраны Васіль Еўдакімаў. Гай Пікарда зноў застаўся намеснікам старшыні, Джоан Дзяжко — казначэем, Пол і Юлія Шаўцовы — сусакратарамі. Членамі савета па-ранейшаму выбраны Алена Міхалюк і Караліна Мацкевіч, састаў папоўнілі Джым Дзінглі і Джэймс О'Конар.

У кастрычніку многія з членаў таварыства прыязджалі ў паўночны Лондан, каб паглядзець фільм Юрыя Хашчавацкага "Багі сярпа і молата".

21 лістапада некалькі членаў таварыства былі запрошаны ў парламент на прыём, арганізаваны брытанска-беларускай

агульнапартыянай парламенцкай групай. Прыём прайшоў вельмі добра. Лорд Пансанбі аб'явіў, што ў бліжэйшы час пытанне Беларусі будзе ў цэнтры ўвагі абмеркаванняў у парламенце і розных еўрапейскіх арганізацыях з-за палітычнай сітуацыі і таго факта, што многія суседнія дзяржавы хутка ўвойдуць у Еўрапейскі Саюз і НАТО. Івонка Сурвіла выказала незапакоенасць апошнімі заявамі Прэзідэнта Пучіна наконт далучэння Беларусі да Расіі. Былі намеснік міністра замежных спраў Беларусі Андрэй Саннікаў адзначыў, што палітычная сітуацыя ў Беларусі ўскладняецца. Новы пасол Беларусі ў Брытаніі Аляксей Мажухоў запярэчыў, аднак сказаў, што ён гатовы пачуць розныя думкі.

23 лістапада некалькі нашых членаў прымалі ўдзел у мерапрыемстве ў памяць Слуцкага паўстання 1920 года, арганізаванага асацыяцыяй беларусаў у Вялікабрытаніі. Прысутнічала шмат людзей. Выступілі Мікалай Пакаеў, Алена Міхалюк, Ірына Халіп, некалькі вершаў прачытаў Пол Шаўцоў.

Беларуская школа, узначаленая Каралінай Мацкевіч, збіраецца раз у месяц у паўночным Лондане і працягвае пашырацца.

Наступнае мерапрыемства, якое арганізоўвае таварыства, — святкаванне Каляды. Спадзяёмся, спектакль лялек зацікавіць усіх.

Пол і Юлія ШАЎЦОВЫ,
сусакратары.
(Даслаў С.Будкевіч).

ЛАТВІЯ

СУСТРЭЧА СЯБРОЎ

Сёмы год працуе беларуская нядзельная школа ў Даўгаўпілсе, у якой вучацца хлопчыкі і дзяўчынкі, чые карані бяруць пачатак на Беларусі, а таксама ўсе жадаючыя больш ведаць пра Беларусь, знаёміцца з яе гісторыяй, мовай, культурай.

У школе мы праводзім цікавыя конкурсы і віктарыны не толькі для дзяцей-беларусаў, а і для ўсіх школьнікаў горада. Запрашаем і моладзь. Намаганні таварыства і Генеральнага консульства Рэспублікі Беларусь у Даўгаўпілсе ўдзельнікі і пераможцы такіх мерапрыемстваў маюць магчымасць наведваць этнічную радзіму сваіх бацькоў і больш цесна знаёміцца з гісторыяй Беларусі.

Пасля летняга зацішша адразу з восені прайшоў шэраг мерапрыемстваў, у прыватнасці, мы сардэчна прымалі сваіх дарагіх сяброў — латышскую нядзельную школу з Віцебска, з ёю сябруем з 1995 года. На гэты раз мы паказалі сваім сябрам з Віцебска свята "Багач", якое заўсёды праводзім увосень. А ў Доме Райніса ў Біркенелях паразважалі на тэму "Мой родны кут, як ты мне мілы". Успомнілі Янку Купалу і не менш знакамітага і любімага нам Яніса Райніса, прачыталі іх вершы для дзяцей на беларускай і латышскай мовах, а таксама свае вершы. Сустрэча прайшла ля каміна ў аўры гэтага дома, дзе мы адчулі сувязь з мінулым і блізкасць двух народаў — латышоў і беларусаў.

Алена БУЧЭЛЬ.

Спадарыня Ірэна (стаіць) прымае гасцей з Бацькаўшчыны.

У ЖУРБЕ ПРАСВЕТЛАЙ

«Міс Беларусь — 2002» Вольга НЕЎДАХ (справа) трапіла ў Галівуд, дзякуючы І.Калядзе.

ным увагі, кволым, бездапаможным. "Цяпер, — кажа спадарыня Ірэна, — маю магчымасць адпраўляць хворых дзяцей з Беларусі на лячэнне і аздараўленне ў многія краіны Еўропы".

Вось урывак з ліста вучня 9 класа Ігара Землякова: "Так хацелася б павіншаваць з Калядамі адну вельмі добрую беларуску, з дапамогай якой беларускія дзеці вольна ўжо некалькі гадоў запар могуць паправіць сваё здароўе на сонечным беразе Чорнага мора ў Балгарыі. Беларуску спадарыню Ірэну, што нават далёка ад Радзімы памятае пра краіну блакітных азёраў і рэк, шырокіх лугоў і палеткаў, над якімі па вясне распраўляе ў палёце свае крылы бусел..."

Далей Ігар расказвае спадарыні не з-за акіяна пра святкаванне Купалля, якое ладзілі ў Балгарыі беларускія дзеці. Яно стала дзівам для мясцовых турыстаў: "Было весела назіраць, як англічане, французы, немцы і іншыя людзі, пакінуўшы ў рэстаранах ежу, спяшаліся на пляж, дзе мы спявалі свае песні, скакалі праз вогнішча, шукаючы Купалінку. А адзін балгарын нават падзяліўся сваімі пачуццямі: "Я ніколі не думаў, што беларусы ўмеюць так весяліцца".

Часта ад паводзін аднаго чалавека залежыць агульнае ўражанне пра нацыю. Мне здаецца, што беларускія дзеці годна заявілі пра сябе і пра свой народ у Балгарыі". Напрыканцы Ігар піша: "Хацелася б яшчэ раз сказаць вялікі дзякуй за прыемныя ўражанні лета, галоўнай падзеяй якога стала мая першая паездка на Чорнае мора, у балгарскі горад Варна, дзякуючы Вам, спадарыня Ірэна Каляда".

І такіх лістоў шмат. Прывяду яшчэ адзін: "...Сумна адчуваць, — піша Ш.Зарына, — што мы дзеці Чарнобыля. З кожным ранкам прачынаемся з надзеяй на лепшую будучыню, бо без веры чалавек не можа жыць. Але зараз мы ў Славеніі. Вельмі ўдзячныя тым людзям, якія дапамаглі нам, не пакінулі ў бядзе. Пасля адпачынку застануцца добрыя ўражанні, дзякуючы спадарыні І.Калядзе..."

І.КАЛЯДА сярод родных у Беларусі.

Пасля ранейпададзеных аб'ектыўных фактаў жыцця-пісу пісьменніка Сяргея Грахоўскага колькі слоў хачу сказаць і пра асабістыя стасункі з гэтым бяспрэчна цікавым, знешне прыемным, духоўна багатым, але ў кантактаванні з людзьмі любога рангу і звання простым, без каліва фанабэрыі чалавекам.

На ім нельга было не запіныць вока нават у самым тлумным і гаманлівым чалавечым гурце, які звычайна ўяўляюць сабой розныя пісьменніцкія сходы і сходкі. Яшчэ куды цікавейшым было знаёмства з ім у колішнім Доме творчасці "Каралішчавічы". Ён быў, як і некаторыя іншыя, напрыклад Анатоль Вялюгін, у цэнтры прыцягнення ўсіх, хто там адпачываў, ці, кажучы іначай, "тварыў". Бо пісьменнікі — таксама людзі жывыя і бавяць свой час не толькі за пісьмовымі сталамі. Асабліва памятаюцца вечарніцы, якія пераходзілі і за поўнач, ля вогнішча, дзе столькі было жартаў, смеху, а часамі і сумных, мінорных успамінаў пра перажытае...

Пазнаёмліся, а больш цесна нас зблізіў трагічны лёс Шашалевічаў — драматурга Васіля і яго брата Андрэя, які свае сатырычныя творы падпісваў псеўданімам А.Мрый. А справа ў тым, што я ў свае аспіранцкія гады працаваў над дысертацыяй пра літаратурны рух 20-х гадоў, а больш дакладна — пра ролю і месца ў ім згуртавання "Узвышша", дзейным сябрам якога быў Андрэй і меўся стаць Васіль. З творчасцю я, натуральна, быў абазнаны някепка, але тое, што пачуў ад Сяргея Іванавіча пра іх трагічны, варты шэкспіраўскага ўвасаблення лёс, надзвычай уразіла. Настойліва намаўляў Сяргея Іванавіча напісаць пра ўсё ў друку, што ён праз пэўны час і здзейсніў, надрукаваўшы ў часопісе "Маладосць" прасякнуты болем і спагадай нарыс пра два знявечаныя, нават па-зверску загубленыя таленты, якія маглі б (бо і так зробленае імі, асабліва А.Мрыем, заслугоўвае высокай адзнакі) прынесці вялікую славу Беларусі...

Сяргей Іванавіч пазнаёміў мяне з сям'ёй слыннага беларускага артыста Дзядзюшкі, з якой Шашалевічы сваякі, а таксама даў адрасы Шашалевічавых дачок, якія апынуліся аж у далёкай Карэліі і з якімі ён стаў ліставаўся. А яшчэ звёў з Лянамі Шашалевічам, сынам Васіля, ён, выявілася, жыў па-суседству са мной. Гэта быў надзвычай арыгінальны чалавек, у якім былі закладзены яўныя пісьменніцкія здольнасці, нейкае арганічнае веданне і шанаванне беларускай мовы, на якой ён размаўляў заўсёды і з усімі, хоць маладыя гады правёў за межамі Беларусі і меў тэхнічную адукацыю. Пасля інстытута паспяхова прасоўваўся па службовай лесвіцы, але раптам выявілася, што ўгару ўздыма-

ецца сын "ворага народа"... Асабістае жыццё ў Лявона таксама неяк не склалася, сям'і не займеў, халасцякаваў у аднапакаеўцы, дзе, калі я ні заходзіў, былі людзі далёка не інтэлігентнага выгляду. Сяргей Іванавіч заўсёды перажываў за гэты яго хаўрус, намаўляў мяне часцей з Лявонам бачыцца, каб адварнуць ад такіх сяброў-таварышаў. Ды, мабыць, было ўжо запозна штосьці тут рабіць. Неяк Лявона знайшлі ў той яго застаўленай рознымі матарамі і матацыкламі (быў адмысловым майстрам і ездаком) забітым. А хто і за што — следства так і не ўстанавіла.

Сяргея Іванавіча, зразумела, куды больш і глыбей, чым я, ведалі яго папличнікі, бліжэйшыя яму па ўзросце і творчасці, з якімі ён быў бліжэйшым не толькі ў асобных сітуацыях, але і па жыцці, па вандроўках у так званых творчых брыгадах, якія дазвалялі пісьменнікам. Шмат ездзіў не толькі па Беларусі, але і па неабсяжым Савецкім Саюзе. Пра адну з такіх паездак, як заўсёды, разумна і працуча, са светлай чалавечай журбою распавядаў у развітальным слове Янка Брыль. Яны, абодва заядлыя вандроўнікі, у той раз трапілі і на Далёкі Усход, і ў Сібір, пабылі ў тых мясцінах, дзе колісь Сяргей Іванавіч адбываў "вечнае" пасяленне і зазнаў там нямала гора і распачы. Але, як сказаў Іван Антонавіч, не крыўда і гнеў, а першароднае дзіцячае здзіўленне ад зноў убачанага свяціла ў вачах і душы колішняга выгнанца з роднага краю.

Маладзейшаму калегу паэту Валянціну Тарасу пашчасціла некалькі летаў запар адпачываць разам з Сяргеем Грахоўскім у вёсцы Купа на Нарачы, дзе лёгка дыхалася, хадзілася і гаварылася. "А плаваў Сяргей Іванавіч, як Бог". Бо сапраўды быў наўздзіў фізічна моцным чалавекам, не толькі выдатным плыўцом, але і лыжнікам. Але асабліва мяне здзівіла колісь пачутае ў лазні ад незнаёмых мужчын, што яго ніхто не мог пераседзець у парылні. Потым, праўда, здарыў-

ся інфаркт, і, натуральна, фізічная неўтаймоўнасць спала, хоць і да апошняга на свой узрост выглядаў добра. Яшчэ больш маладзеў і здзіўляў, калі ўзыходзіў на сцэну Дома літаратараў (на свае гады цяжкавата), але варта было яму загаварыць сваім выдатна, па-дыктарску пастаўленым, з непаўторнай танальнасцю голасам, як адразу зачароўваў аўдыторыю. Таму і быў любімцам на сустрачках з чытачамі. І да апошняга працягваў актыўна друкавацца ў перыядычным друку, але з выданнем кніг па зразумелых прычынах меў праблемы. І справа тут, відавочна, не толькі ў фінансавых цяжкасцях выдаўцоў, бо С.Грахоўскага не толькі ахвотна слухалі, але і чыталі, кнігі яго не заляжаліся б на кніжных паліцах...

Нашы слынным паэты Ніл Гілевіч і Генадзь Бураўкін былі з Грахоўскім бліжэйшымі і ў сяброўскіх дачыненнях, і ў пафасе сваёй творчасці, асветленай глыбокай патрыятычнай верай, клопатам пра лёс Беларусі, яе культуры і мовы.

Ад уладных структур развітальнае слова на пахаванні меў намеснік міністра культуры Валерый Гедройц, які слушна засяродзіў увагу (гэта апошнім часам неяк пачало забывацца) на ўкладзе С.Грахоўскага ў развіццё беларускай дзіцячай паэзіі.

Пра абавязак нашага літаратуразнаўства па-належамаму ацаніць створанае і перажытае пісьменнікам, які ў наступным годзе меўся сустраць сваё дзевяностагоддзе, абгрунтавана казаў нядаўна абраны старшыня Саюза беларускіх пісьменнікаў Аляксандр Пашкевіч, які, дарэчы, за тыдзень да гэтай журботнай падзеі стаў і доктарам філалагічных навук, мабыць, самым маладым у Беларусі. І ў гэтым сэнсе прамоўленае ім успрымалася і як завет сённяшняга маладога пакалення беларускіх літаратараў працягваць і мацаваць тое, што паспелі і не паспелі здзейсніць іх папярэднікі.

Няхай назаўжды будзе лагоднай нябожчыку родная беларуская зямля, з якой яго цяпер ужо ніхто і ніколі не разлучыць!..

ГАЛОЎНЫ ДЗЕД МАРОЗ

Ці верыце вы ў Дзеда Мароза? Гэта ваша справа. Але дзеці ведаюць: ён ёсць. Нездарма ж штогод пішуць яму шчырыя лісты з просьбамі аб самых доўгачаканых падарунках. А потым бягуць і студзеня ў пакой, дзе пахне і мільгаціць прыгажуня ёлка, а пад ёю... Пад ёю тое, што так марыў атрымаць. Цуд ёсць, пакуль людзі хочуць, каб ён быў.

Юрый Вута, дырэктар Тэатра юнага глядача, верыць і ў Дзеда Мароза, і ў цуд. Як жа інакш? Ён жа сам — Дзед Мароз з 20-гадовым стажам. І ніхто іншы, на яго погляд, як чалавек, які столькі гадоў працуе з дзецьмі, не можа ператварацца ў самага любімага дзецьмі Дзеда.

Калі быў студэнтам Беларускай акадэміі мастацтваў, гадоў 5 не сустракаў Новы год так, як гэта прынята — за сталом з сям'ёй. Разам з аднакурснікамі дарыў людзям свята на вуліцах горада. Адноўчы ўдзельнічалі ажно ў 15 канцэртах.

У канцы 80-х забавлялі на Новы год дзяцей у чарнобыльскай зоне. Іх разам з бацькамі на другі дзень пасля свята адсялілі — цяпер гэта мёртва зона.

Сёлета ўжо трэці год запар Юрый Вута сядзе ў карэту, запрэжаную прыгажунямі конямі (збрую летась падарыў мэр Мінска) і разам са Снягуркай праедзе па галоўным праспекце сталіцы. А за ім пойдучы іншы Дзяды Марозы: аднаму ж яму не адолець разнесці падарункі ўсім беларускім дзеткамі.

Цуды пад Новы год здараюцца з Юрыем Вутам пастаянна. "І галоўнае, што кожны год я ператвараюся ў Дзеда Мароза і сапраўды магу дарыць радасць людзям".

Гэта, аказваецца, і ёсць самае прыемнае ў тым, што ты Дзед Мароз. А цяжэй за ўсё ўдзельнічаць у некалькіх прадстаўленнях запар. Але ж Юрый Вута жартуе на гэты конт: "Мне дае сілы доўгая барада". І яшчэ Ю.Вута ўпэўнены, што ў кожным з нас жыве сапраўдны Дзед Мароз. У гэта трэба верыць і жадаць рабіць адзін аднаму прыемнае, дарыць і зычыць шчасця пад Новы год і кожны дзень.

Алена СПАСЮК.

2002 ГОД ПРАСКАКАЎ НА
НАРАВИСТЫМ КАНІ, ЗА ІМ

ІДЗЕ "КАЗА РАГАТАЯ..."

Заходні каляндар прызнае 2003 год годам Вадзяной Казы, паводле календара ўсходняга ён будзе праходзіць пад знакам Казы (Авечкі)

Паводле даных Інтэрнэта, заходні каляндар абяцае надыход года Вадзяной Казы 1 лютага. Што ж тычыцца календара ўсходняга, то тут, як заўсёды, ёсць свае тонкасці. Год будзе праходзіць пад знакам Казы (Авечкі), але прыйдзе "каза рагатая", паводле ўсходніх падлікаў, не ў лютым, а толькі ў жніўні.

Справа ў тым, што рэальныя рытмы руху планет на Задзяку не супадаюць з каляндарнымі цыкламі. Такі "збой" паміж умоўнай каляндарнай сістэмай і рэальнасцю адбыўся ў год Дракона, які замест належных 12 месяцаў працягваўся ўсяго пяць, пасля чаго змена года стала адбывацца ў летні час. Астролагі абяцаюць, што з цягам часу ўсё стане на свае месцы, але ў 2003 годзе Юпітэр увойдзе ў знак Льва толькі 1 жніўня, і тым самым азнамянуецца перадача паўнамоцтваў ад Каны да Казы.

Прыхільнасць лёсу ў год Казы абяцаюць у асноўным тым Козам, якія нарадзіліся ў дзень, калі не было дажджу. Што ж, пажывём — праверым, ці ашукваюць календары.

Таццяна ЯЎПАТАВА, БелТА.

"МРОІ", "ПОКЛІЧ ДЖУНГЛЯЎ", "ВАЯЖ" — УСЁ ГЭТА МОЖНА НАСІЦЬ...

У Беларускам цэнтры моды адбыўся сапраўдны парад мод, які суправаджаў семінар, прысвечаны тэндэнцыям сучаснай жаночай моды. У ім бралі ўдзел нямецкія, польскія і беларускія дызайнеры і вытворцы бялізны і адзення. Абмяркоўваліся тэмы стварэння калекцыі — ад ідэі да вытворчасці, развіццё маркетингу ў галіне. Прэзідэнт нямецкага саюза "Мода і тэкстыль" Дзітрых Метцгер выступіў з дакладам "Ажыццяўленне свабоднай дызайнерскай дзейнасці" (конкурсныя матэрыялы, рэклама). Галоўны мастацкі кіраўнік Беларускага цэнтры моды Эльвіра Жвікава расказала пра тэндэнцыі моды сезона вясна-лета 2003.

Жанчына ў наступным сезоне будзе прыгожай, як заўсёды. Нам — маладым і зусім юным, стройным і вельмі прыгожым (кажуць, іншых не бывае) — прапануюць натуральныя тканіны: лён, бавоўну, шоўк.

Хітом сезона павінен стаць бірузовы колер і яго адценні. Эльвіра Жвікава сцвярджае, што за надта яркія адценні згубяць сваю актуальнасць — больш папулярнымі будуць мяккія, нават прыпыленыя колеры. У модзе лёгкая надбайнасць — калі адзенне здаецца неадправаным, а тканіна трошкі паншанай, што стварае сялянскі вобраз. Тым не менш жанчыны, якія захочуць асягліць сваёй свежасцю, змогуць выбраць напрамак з серыі "Гарадскі шык". Гэта простыя кароткія сукенкі, белья блузы з такімі ж па колеры спадніцамі ці штанамі.

Іншы напрамак моды наступнага сезона — "Жаданне страсці". Адзенне для свабодных жанчын, якія не хочуць заганыць сябе ў нейкія рамкі. Тут і стыль "hip", добра забытае старое, якое здзівіць і зацікавіць моладзь, і свабоднае адзенне, што пакіне адчуванне, быццам жанчына надзела нешта з чужога пляча.

Усе гэтыя тэндэнцыі знайшлі сваё адлюстраванне ў калекцыі "Вясна-лета 2003" Беларускага цэнтры моды. Хочацца заўважыць, што яна была выканана з натуральных тканін айчынай вытворчасці з улікам высокіх сучасных тэхналагічных патрабаванняў.

Калекцыя Жанны Гушчы мела назву "Мроі". Яе жанчына любіць ружовыя, пастэльныя тоны і цэнціць камфорт штаноў. Яна свабодная і разняволеная — яе адзенне часта празрыстае. У гэтай і іншых калек-

ДЗІЦЯЧАЯ ЧЫТАНКА

СЮРПРЫЗ З СЕРПАНЦІНАВАЙ СТУЖКАЙ

* Станіслаў ВАЛОДЗЬКА (Латвія).

На просьбу ўнучка Антошкі зрабіць кармушку для птушак дзед Аркадзь адгукнуўся адразу. Тут жа весела заспявала піла і загалёкаў малаток.

— Ну вось і гатоў птушыны буфет, — сказаў дзед і прыладзіў кармушку на вішні якраз пад акном кухні.

— Дзядуля, калі мы будзем снедаць і абедцаць, то можна будзе глядзець, як снедаюць і абедваюць птушкі, — шчабяталі шчаслівы ўнук.

— Толькі ты ўжо, унучак, клапаціся, каб ім заўсёды было чым частавацца. Ты будзеш у іх галоўным кухарам. І яшчэ не было такога, каб

цыях бялізна губляе сваё функцыянальнае значэнне, а з'яўляецца часткай туалета, што спецыяльна падкрэсліваецца.

Эльвіра Жвікава здзівіла публіку спалучэннем нечаканых колераў і тканін. Рэчы з яе калекцыі "Ваяж" складаюцца з мноства дэталей, шматслойныя. "Ваяж" — для жанчын, якія хочуць быць маладымі і не хаваюць жадання скараць сілай свайго абаяння і нават эпаціраваць.

Тыя ж, хто любіць быць маладой бездапаможнай дзяўчынкай, якой пастаянна неабходна падтрымка, ацанілі "Лялек" Алены Цакаленкі. Яна нібы сцвярджае: у кожнай з нас жыве лялька-жанчына. А Цакаленка гіпербалізавала і, здаецца, усміхнулася з жадання жанчыны падабацца любой цаной. Яе "Лялькі" то падобныя на вытанчаных французжанак, то на школьніц, якія нагадваюць Лаліту Уладзіміра Набокава.

Калекцыя Волгі Ламакі "Покліч джунгляў" — гэта ваяўнічая жаночасць тых, каму сумна быць ляль-

кай. Жанчына з "Поклічу джунгляў" упэўненая, агрэсіўная і можа дазволіць сабе раскошу быць сабой, не стрымліваць і не хаваць сваіх жаданняў. Яна сексапільная і спакушае.

Паказ калекцыі Беларускага цэнтры моды падарыў добры настрой, бо там можна было ўбачыць і шыкоўнае, і проста цікавае. І яшчэ ён упэўніў: будзе вясна, і кожная з нас знойдзе ў ёй нешта сваё — ці то "Мроі", ці то "Ваяж". А самыя смелыя накіруюцца, магчыма, на "Покліч джунгляў".

Алена СПАСЮК.

НА ЗДЫМКАХ: падчас паказу калекцыі Беларускага цэнтры моды. Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

— Гэта, відаць, Дзед Мароз такім чынам хоча табе падзяку выказаць, што ты аб птушках клапацішся, — хітра пасміхаючыся, прамовіў дзед Аркадзь.

Прынёсшы падарунак, хлопчык стаў разважаць:

— А можа гэты падарунак Дзед Мароз для птушак паклаў?

— Не, унучак, птушкам зерне і сала смачней за ўсякія цукеркі, так што еш на здароўе.

— Ох і прыдумшчык жа гэты Дзядуленька Мароз, — усё не мог надзівіцца Антошка.